

Plenum

Onsdag 29.11.2017 kl. 14.02—17.01

7. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av informations-samhällsbalken

Regeringens proposition RP 82/2017 rd
Utskottets betänkande KoUB 21/2017 rd

Första behandlingen

Andre vice talman Arto Satonen: Ärende 7 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger kommunikationsutskottets betänkande KoUB 21/2017 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget.

Vi inleder den allmänna debatten. — Utskottets ordförande, ledamot Jalonen.

Debatt

15.37 Ari Jalonen sin (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö koskee hallituksen esitystä, jolla pyritään purkamaan turhaa sääntelyä ja hallinnollista taakkaa. Lailla muun muassa kumotaan radiomainonnan määrää koskeva säännös sekä viestintäpalvelujen ja matkapuhelinten kyttykauppaa koskevat säännökset.

Valiokunnalle ovat erityisryhmien palvelut kaikissa asioissa erittäin tärkeitä. Ohjelmistojen saattamiseksi näkö- ja kuulorajoitteisten saataville esityksessä säädetään ääni- ja tekstityspalveluista. Velvoite on tarpeen, jotta voidaan turvata näkö- ja kuulorajoitteisten tasavertaiset mahdollisuudet seurata ohjelmia ja sananvapauteen sisältyvä oikeus ottaa vastaan viestejä.

Valiokunta pitää erityisryhmille suunnattuja palveluja tärkeinä ja katsoo, että niitä tulee edelleen kehittää. Tästä syystä valiokunta on korottanut ääni- ja tekstityspalvelun osuutta useita eri yleisryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 50 prosentista 75 prosenttiin ohjelmistosta ja ulottanut ääni- ja tekstityspalvelun koskemaan kaikkia muita musiikkiesityksiä ja urheiluohjelmia kuin suorana lähetyksenä lähetettäviä lähetyksiä.

Ohjelmistotoimilupien ja radioluvan myöntämisen edellytyksistä esityksessä ehdotettiin, että eräitä ohjelmistotoimilupia ja radiolupia ei myönnetä, jos hakijan perustellusta syystä epäillään rikkovan tiettyjä arpajaislain, kuvaohjelmalain ja rikoslain kansanryhmää vastaan kiihottamista koskevia säännöksiä. Liikenne- ja viestintävaliokunta on täsmentänyt kyseisiä säännöksiä ja poistanut säännöksistä viittaukset arpajaislakiin perustuslakivaliokunnan lausunnossa edellyttämällä tavalla. Luvat voidaan kuitenkin esityksen mukaisesti edelleen peruuttaa sillä perusteella, että arpajaislain rahapeliä mainontaa koskevia säännöksiä on rikottu.

Punkt i protokollet PR 126/2017 rd

Lain nimikkeestä liikenne- ja viestintävaliokunta päätyi muuttamaan lain nimen "tieto-yhteiskuntakaari" laiksi sähköisen viestinnän palveluista perustuslakivaliokunnan lausunnossa edellyttämällä tavalla.

Arvoisa puhemies! Tähän mietintöön sisältyy yksi vastalause.

15.40 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Pidän tätä lakiesitystä pääosiltaan hyvänä ja perusteltuna. Erityisen kannatettavia ovat esitetyt muutokset esimerkiksi tekstityspalveluihin, jotka parantavat näkö- ja kuulorajoitteisten asemaa suhteessa mediaan sekä sen tarjoamiin palveluihin. Kytkeykauppojen ja kuluttajansuojan suhteen liikutaan parempaan suuntaan. Hyviä puolia on lukuisia muitakin.

Keskityn kuitenkin tässä puheenvuorossani lakiesityksen korjattaviin kohtiin, joihin tässä yhteydessä teen perussuomalaisen ryhmän liikenne- ja viestintävaliokunnassa esittämän pykälävastalauseen mukaisen muutosesityksen. Esityksessä oli alusta alkaen hieman huolestuttavia piirteitä liittyen ennakkosensuuriin ja elinkeinolupien myöntämiseen tai myöntämättä jättämiseen mielivaltaisin perustein. Oli vaikea käsittelyssä välttää tunnetta, että tietyissä kirjauksissa oli tarkoituksenhakuisuutta. Perustuslakivaliokunta kiinnitti tähän problematiikkaan huomiota, ja liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä on huomioitu heidän huomautuksensa sanamuotoja sekä muun muassa arpajaislakia koskien.

Kuitenkin perustuslakivaliokunta jätti auki alun perin esitetyn mahdollisuuden rajoittaa lupien myöntämistä, ei siis pelkästään peruuttaa, sillä perusteella, että on aiheellista epäillä, että hakija syyllistyy kiihottamiseen kansanryhmää vastaan. Tämä on nähtävissä ongelmalliseksi, koska harkintavalta olisi tässä hyvin laaja. Mitä tarkoitetaan epäilyllä? Sitäkö, että hakijalla on asiasta jossain vaiheessa tuomittu lainvoimainen tuomio, vai mitä? Esittääkö joku kenties jonkun mielestä väärä mielipiteitä — ilman mitään näyttöä mielipiteiden tuomittavuudesta? Tätä on vaikea ymmärtää, koska oikeusvaltiossahan henkilö on syytön kunnes syylliseksi todistetaan. Lisäksi epäilyksiä aiheuttaa se, ettei tässä yhteydessä esitetty puuttumista mihinkään muihin sananvapauden väärinkäyttöön liittyviin rikoksiin: ei mainita vaikkapa kunnianloukkausta tai yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämistä.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ei myöskään ole keinoja ulottaa lupakriteereitä turvallisuuspoliittisesti kyseenalaiseen tiedonvälitykseen taikka estää muuhun kuin sananvapauden liittyvään rikollisuuteen liittyvien tahojen, vaikkapa järjestäytyneen rikollisuuden toimijoiden, toimintalupia. Tämän johdosta laista on tässä kohtaa syytä poistaa kaikki viittaukset rikoslakiin ja palata kenties myöhemmin korjatun esityksen kanssa, jossa nämä esitykset on huomioitu laajemmin ja tasapuolisemmin.

15.42 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Niin kauan kuin yhteiskunnassa on todellinen sananvapaus, se ei voi olla läpeensä mätä. Sen sijaan jokaisesta läpeensä mädästä yhteiskunnasta puuttuu se sananvapaus. Länsimaisissa demokratioissa sananvapauden ydinisällöksi on usein mielletty ennakkosensuurin poissaolo. Nyt hallituksen esitys laiksi tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta kuitenkin esittää, että radio- ja televisiotoiminnan ohjelmistolupien myöntämisedellytyksiä muutettaisiin siten, että ohjelmistotoimilupaa ei myönnettäisi, jos on perusteltua syytä epäillä hakijan syyllistyvän kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

Ottamatta kantaa siihen, kuinka tulkinnanvarainen laki kiihottamista kansanryhmää vastaan on, on kuitenkin sananvapauden toteutumisen kannalta arveluttavaa, että toimiluvan

Punkt i protokollet PR 126/2017 rd

myöntäminen tulee Viestintäviraston harkittavaksi hakijan taustan perusteella. Siteeraan Suomen perustuslain 2 luvun 12 §:ää: "Jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä."

Näen, että hallituksen esitys on ristiriidassa sananvapaussäännöksen kanssa, ja kannatan edustaja Mäkelän tekemää esitystä.

15.44 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Minäkin kiinnitän huomiota sananvapauskysymyksen, mutta vähän toisesta näkökulmasta.

On aivan erinomaista, että valiokunta on tehnyt hyvää työtä kiinnittäessään huomiota erityisryhmien parempaan palveluun. Tämä on itselleni ja monille tässä salissa äärimmäisen tärkeä kysymys. On erinomaista, että erityisryhmien, siis ennen kaikkea näkö- ja kuulorajoitteisten, näkö- ja kuulovammaisten, asemaa ja oikeuksia halutaan parantaa.

Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että 211 §:ssä rajataan pois suorat lähetykset ääni- ja tekstityspalveluista ja tulkkauspalveluista ei vaadita laisinkaan. Perusteluissa todetaan, että se on tällä hetkellä teknisesti vaikeaa. Tämän lain tulisi ulottua kuitenkin tämän hetken teknisten vaikeuksien ulkopuolelle, enkä voi käsittää, miksi viittomakielinen tulkkaus olisi erityisen vaikea järjestää myöskään simultaanisti. Sitähän tehdään koko ajan kaikissa arjen tämän hetken tilanteissa, ja siksi toivoisin, että tämä laki olisi vielä laajempi ja velvoittavampi.

On hienoa, että kuulovammaisten ja kuurojen ihmisten oikeuksia halutaan puolustaa. Siihen velvoittaa myös viittomakielilaki, joka yrittää pitää huolen kuurojen ihmisten sananvapaudesta ja ilmaisunvapaudesta. On kuitenkin todettava, että samaan aikaan, kun tähän kiinnitetään positiivisesti huomiota, valtio myös laiminlyö kuurojen ihmisoikeuksia ja sananvapautta kilpailuttamalla tulkkeja tavalla, joka heikentää palveluita ja heikentää perusoikeuksiin kuuluvaa sananvapautta, ja tähän tässä salissa tulisi ottaa myös nopeasti kantaa.

15.46 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Silloin kun tämä laki oli lähetekeskustelussa tässä salissa, myös kiitettiin juuri sitä, että tällä aiotaan parantaa erityisryhmien palveluja, näkö- ja kuulovammaisten palveluja. Tuolloin tuli toiveena tästä salistakin, että valiokunta paneutuisi tähän asiaan ja katsoisi, onko kenties vielä jotain, mitä tässä voisi hieman parantaa. Ja jos muistan oikein, taisi olla ministerikin silloin aitiossa ja sanoi, että tätä voidaan vähän vielä katsella.

Mutta nyt on käynyt niin, että varsinaisia muutoksia valiokunta ei esitä tähän mutta toteaa tämän ongelman — että asiantuntijakuulemisissa on kerrottu, että näitä teknisiä ongelmia esimerkiksi suorien lähetysten osalta on — mutta osaltaan sitten kirjaa ylös sen, että ministeriön tulee jatkossa seurata tarkkaan tätä teknistä kehitystä ja tarvittaessa sitten esittää muutoksia.

Minä nyt toivoisin, että eräällä tavalla alleviivattuna ja lihavoituna luettaisiin tätä valiokunnan terveistä siellä ministeriössä, ja toivoisin, että mahdollisimman nopeastikin kenties voisi tulla parannuksia tähän. Aivan kuten edustaja Harakka tuossa edellä sanoi, pidän hyvin tärkeänä sitä, että pystyisimme kaikin puolin näiden erityisryhmien palveluja parantamaan.

Punkt i protokollet PR 126/2017 rd

15.47 **Ari Jalonen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaus heti edustaja Viitaselle: valiokunta lisäsi näitä prosentteja, eli tähän on puututtu. [Pia Viitanen: Hyvä!]

15.48 **Hannu Hoskonen kesk**: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomainen asia, että valiokunta on huolellisesti tutustunut tähän lakiesitykseen ja antanut vahvan mietinnön. Se, että sananvapaudesta käydään vahvaa keskustelua, on hyvä asia, ja perustuslakivaliokunta varmaan tämän sananvapauden ympärillä on viettänyt useita tunteja tälläkin vaalikaudella.

On syytä muistaa sananvapaudesta, että siihen liittyy aina vastuu, että semmoista vapautta ei ole olemassakaan, mihin ei liity vastuuta. [Eduskunnasta: Näin on!] Sen punninnastahan tässä on kysymys, että jos me jotakin suostamme päästämme, myös itse kannamme siitä vastuun. Esimerkiksi siinä keskustelussa, että voimmeko puhua vaikka toista kansanryhmää vastaan taikka yleensä lähimmäistä vastaan sanoilla, jotka ovat loukkaavia, kyllä pitää aina liittää siihen sananvapauteen myös sanan vastuu. Jos nämä kaksi erotetaan toisistaan, niin siitä ei kyllä hyvä tule.

Toinen asia sitten on se, että nyt tässä huomataan näiden erityisryhmien esimerkiksi tekstityspalvelut televisiossa. Meillä tekniikka kehittyi valtavan nopeasti. En tiedä, onko simultaanitulkkauksen mahdollisuus esimerkiksi suorissa lähetyksissä jo mahdollista, mutta siihen päin ollaan varmasti menossa. Tässä mietinnössä on hyvin huomioitu nämä vähemmistöt, erilaisten, esimerkiksi kuulovammaisten ihmisten olosuhteet, joissa tekstityksellä on äärimmäisen tärkeä arvo, että ihminen voi seurata esimerkiksi elokuvia taikka ajankohtaisohjelmia ihan samalla lailla kuin me kuulevat ihmiset sen teemme.

15.49 **Eero Heinäluoma sd**: Arvoisa puhemies! Yhdyn edustajien Harakka ja Viitanen huoleen tästä kuurojen ja muiden erityisryhmien palvelujen merkityksestä. Tänä päivänä meidän täytyy ajatella niin, että on tärkeää, että yhteiskunta näkee vaivaa, jotta vammoista huolimatta voidaan olla täysivaltaisia yhteiskunnan jäseniä ja saada ne samat oikeudet, jotka ovat niilläkin, jotka vaikkapa kaikilta aisteiltaan ovat kykeneviä toimimaan ilman erityisiä apuja. Eduskunnalle tämän asian varmistaminen kuuluu erinomaisen hyvin.

Sitten tämä kysymys tästä kiihottamisesta kansanryhmää vastaan: Pidän sitä erittäin isona ja erittäin raskaana asiana. Niin kuin edustaja Hoskonen tässä sanoi, niin sananvapauteen kuuluu myös vastuunsa. On selvää, että meillä on vanhastaan ollut säännökset liittyen vaikkapa kunnianloukkauksiin, niihin liittyvät menettelytavat, joihin täytyy myös tiedotusvälineitten sitoutua, mutta tämä kiihottaminen kansanryhmää vastaan on kyllä ihan vielä eri tasolla kuin nämä kunnianloukkausasiat. Siitä Euroopan historia, ei vain vanha, toista maailmansotaa edeltänyt historia vaan myös sen jälkeinen historia, antaa niin varottavia esimerkkejä, [Pia Viitanen: Aivan!] että mielestäni tähän eduskuntaan ei sovi minkäänlainen puhe, jossa ymmärrettäisiin tällaista toimintaa, kiihottamista kansanryhmää vastaan. [Pia Viitanen: Hyvä!] Kyllä jokaisen edustajan ja jokaisen ryhmän täällä täytyy sitoutua siihen, että tällainen toiminta ei ole hyväksyttävää, eikä mitenkään voi ajatella, että tällaista toimintaa harrastaville annettaisiin vielä erikseen joitakin rajoitettuja mahdollisuuksia, tv- tai radio- tai muita lupia, joita ei voida kaikille antaa. Tässä mielestäni pitää olla nollatoleranssi. Kenenkään ei pidä puolustaa yhdenkään sellaisen oikeuksia, joka syyllistyy kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

Punkt i protokollet PR 126/2017 rd

15.51 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Jatkoksi sille, mitä edustaja Heinäluoma tote-
si, siteeraisin perustuslain sananvapauspykälästä, 12 §:stä, myös kohtaa, jossa sanotaan,
että "tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla". Kuten useam-
mat edustajat tässä ovat jo todenneet, niin sananvapauteen liittyy myös vastuu, ja historial-
liset kokemukset osoittavat, että kiihottamiseen kansanryhmää vastaan on syytä suhtautua
ankarasti.

Kaiken sen kanssa, mitä kollegat tässä ovat todenneet siitä, että kuulovammaisten teks-
tityspalveluita pitäisi parantaa, myös olen samaa mieltä. Nythän on olemassa vino pino oh-
jelmistoja, joita löytää helposti netistäkin, jotka muuttavat puhuttua kieltä suoraan tekstik-
si, niin en usko, että tällainen parannus palveluissa olisi mitenkään taloudellisesti ylivoi-
mainen asia.

15.52 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tässä useampia puheenvuoroja on käy-
tetty tästä sananvastausta ja -vapaudesta, niin todettakoon, että sananvapauttahan voidaan
käyttää ja mahdollinen vastuu tulee sen vapauden käyttämisen jälkeen siinä kohtaa, kun
havaitaan, että joku kenties on syyllistynyt rikokseen. Sittenhän suoritetaan esitutkinta ja
käydään oikeudenkäynti, ja sillä tavalla tämä vallan kolmijako toimii.

Mielestäni tätä ongelmaa ei ole huomioitu perustuslakivaliokunnan lausunnossa täysi-
määräisesti, että tässä kuitenkin oikeutetaan ennakkosensuuri oletuksen perusteella. Ku-
kaanhan ei ole vaatinut, etteikö mainittuihin tekoihin todistettavasti syyllistyneeltä voitaisi
peruuttaa tällaista toimilupaa, mutta nyt lähdetään sen sijaan oletuksen perusteella kieltä-
mään toimilupa etukäteen henkilöltä, jonka voidaan ajatella syyllistyvän tällaisiin tekoi-
hin. Tässä on kysymys ennakkosensuurista, ei sananvastausta.

15.53 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Palaan vielä keskusteluun, joka kansanedus-
tajien kesken tässä suuressa salissa olisi syytä käydä mahdollisimman pian. Se liittyy siis
kuulovammaisten ihmisten sananvapauteen, joka siis tältä osin on parantumassa ei aivan
niin hyvin kuin mitä voisi toivoa. Eli siis viittomakieli on erillinen kieli, joka on enemmän
kuin vain sitä tekstiä ruudun alareunassa. Se on omaehtoinen kielensä, jonka käyttöä viit-
tomakielilaki edellyttää lisättävän. Olisi juuri tähän yhteyteen sopinut aivan erinomaisesti
lisätä se samanhetkisen tulkkaamisen ja viittomakielisen esittämisen velvoite, joka ilmei-
sesti vaatii laintasoista velvoittavuutta, koska silloin kun viittomakielilaki täällä salissa hy-
väksyttiin, tuo historiallinen laki, samaan aikaan sitä ei simultaaniviitottu ihmisille, joita se
laki koskee.

Tämä kuurojen tulkkauspalveluiden kilpailutus on johtanut siihen, että satamäärin tulk-
keja on joutunut työttömäksi ja palveluita ei voida enää taata sillä tasolla kuin mitä sanan-
vapaus ja ihmisoikeudet edellyttävät. Tässä siis yksi laki ja yksi suuri periaate sotii käytän-
nön toteutusta vastaan, ja kyllä meidän pitää pystyä Kelalle sanomaan, kuten yleensäkin
vammaisten asioiden kilpailutuksissa, että tässä nyt pelkästään eurot ja dollarit eivät saa
olla ratkaisevia tekijöitä, vaan kyseessä on kuitenkin suurten ihmisjoukkojen aivan perus-
tavanlaatuiset ihmisoikeudet. Me emme voi väittää, että olemme lisänneet kuulovammais-
ten ihmisten sananvapautta ja ihmisoikeuksia, kun samanaikaisesti tämä kilpailutusmene-
telmä ne poistaa käytännön tasolla. Tässä täytyy toimia.

Punkt i protokollet PR 126/2017 rd

15.55 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Siihen, mitä äsken totesin, haluaisin vielä lisätä, että ohjelmistotoimilupahan ei ole mikään subjektiivinen oikeus, joka kuuluu kaikille, vaan sen saajalle säädetään tietyt edellytykset, mitkä hänen pitää täyttää.

15.55 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kiinnittäisin huomiota siihen, että kyllä toimiluvan haltijalle voidaan asettaa vaatimuksia ja voidaan katsoa myös hänen aikaisempaa toimintaansa, kun arvioidaan mahdollisuuksia ja syitä antaa näitä oikeuksia. Oikeudet han ovat rajattuja ja ne eivät ole kaikkien ulottuvilla missään olosuhteissa.

Lakiehdotuksen perusteluistahan ilmenee, että hallitus esittää muun muassa, että arpajaislain rikkomuksiin syyllistyneet voidaan ottaa huomioon, kun uutta toimilupaa haetaan, eli annetaanko lupaa vai ei, jos on syyllistynyt arpajaislain rikkomukseen. Ihmettelen suuresti, että perussuomalaiset eivät tätä kohtaa esitä muutettavaksi. Siinäkinhän tehdään ennakkosensuuria suhteessa toimintamahdollisuuksiin, ja kyllä pidän näitä rikoksia, jotka liittyvät niin raskaaseen asiaan kuin kiihottaminen kansanryhmää vastaan, paljon vakavampina kuin mitä on arpajaislain rikkominen.

Ei ole olemassa sellaista oikeutusta, että saat yhteiskunnalta näitä radiotaajuuksia käyttöön, että kun jokaiselle ei voida antaa, niin annetaan ilman, että on joitakin kriteereitä. Yksi ymmärrettävä kriteeri on se, että jos on syyllistynyt sellaiseen toimintaan, joka yhteiskunnassa on säädetty rangaistavaksi, niin se huomioidaan, kun arvioidaan eri hakijoita suhteessa toisiinsa. Ei pidä lähteä tälle tielle, että lähtee keikaroimaan tämän kiihottaminen kansanryhmää vastaan -asian kanssa. Se on väärä tie, ja toivon, että tässä suhteessa eduskunta olisi hyvin yksituumainen eikä jättäisi mitään tulkinnanvaraa tällaisiin asioihin.

15.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin edustaja Heinäluomalla oli hyvä kommentti tästä arpajaislain noudattamisesta, siitä, että meillähän on tällainen kansallinen poikkeus EU:ssa, että tämä on tavallaan monopoliasemassa olevaa toimintaa tässä maassa, ja se edellyttää tietysti meiltä, että meidän tulee valvoa tätä pykälää. Se peruste, millä me saimme aikoinaan tämän poikkeuksen, on tietenkin se, että nämä rahat, joita sieltä tulee, käytetään yhteisen hyvän vaalimiseen: tieteen, taiteen, kulttuurin ja nuorisotyön hyväksi. Niille on erittäin hyvä peruste, ja se on erittäin kestävä peruste — sitä meidän kannattaa kyllä vaalia vielä tämänkin vaalikauden jälkeen. Se on niin arvokas asia, että ajatelkaa, jos nämäkin rahat tuonne kansainvälisten peliyhtiöiden taseisiin pyörähtäisivät. Totta kai netissä on mahdollisuus tänäpänä tehdä melkein mitä tahansa, mutta sille, mitä täällä maan rajojen sisällä tapahtuu, ja yhtiöille, jotka täällä toimivat — siis Veikkaus Oy:lle — se peruste on hyvin kestävä, ja sitä meidän tulee vaalia.

Toinen asia on sitten haitalliset materiaalit. Syy sille, että evätään se lupahakemus, voi olla se, että on haitallisia materiaaleja esimerkiksi lapsille levitetty väärään aikaan, ja tällaisten perusteiden pitää olla olemassa. Kyllä meidän lapsia ja nuoria tulee suojella, koska sitä kaiken maailman epäasiallista aineistoa on varmasti maailma pullollaan. Jos ei luvan myöntäjällä ole mahdollisuutta harkita lupaa myönnettäessä, että annetaanko se lupa, tai sitten tilanteessa, jossa lakia on rikottu, että perutaanko se lupa... Kyllä tämänkin valvontakeinon pitää olla olemassa.

15.59 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma nyt ilmeisesti ei ollut ihan loppuun asti lukenut tätä mietintöä valiokunnan tekemine muutoksineen ja vastalauseineen, koska nythän oli niin, että mitä tulee tähän arpajaislakiin, jota hallitus esitti alun

Punkt i protokollet PR 126/2017 rd

perin ennakkosensuroitavaksi lupaperusteista, perustuslakivaliokunta vaati sen poistamista, että arpajaislain perusteella niitä lupia ei saa ennakkosensuroida. Valiokunta teki tietenkin nämä perustuslakivaliokunnan vaatimat muutokset totta kai omaan mietintöönsä, se on selvää. Eli joka tapauksessa sinne perumisperusteisiinhan se kiihottaminen kansanryhmää vastaan jää myöskin meidän muutosesityksessämme, ja vain ennakkosensuuri poistetaan, kuten tehtiin arpajaislain osalta.

Kuitenkin tämä, mitä mainitsin avauspuheenvuorossani, että tätä turvallisuuspoliittista ulottuvuutta ei tähän lakiin nyt tässä kohtaa tuotu ollenkaan, oli itselleni ainakin pienimuotoinen pettymys. On ainakin julkisuudessa käyty sellaista keskustelua, että pitäisi pystyä jollain tavalla estämään tai kontrolloimaan sellaista toimintaa, jos aletaan harjoittamaan radio- tai tv-lähetyksiä, jotka ovat jollain tavalla Suomen kansallisen intressin vastaisia — uskon useimpien edustajien tietävän aihepiirin, josta puhun — ja eihän tämä laki sellaista mahdollista. Tämä on eräs niistä epäkohdista, joista kysyin tämän lain käsittelyssä valiokunnassa, ja jäin vaille omasta mielestäni tyydyttävää vastausta. Toivottavasti tähän puututaan jatkossa.

16.00 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Oli suorastaan pakko pyytää vielä tämä toinen puheenvuoro siksi, koska edustajat Hassi ja Heinäluoma, tässä vierustoverini, käyttivät niin hyvät ja vahvat puheenvuorot, että haluan niitä sydämestäni ja lämpimästi tukea. Nimittäin on täysin selvää, että silloin kun puhumme sellaisesta asiasta kuin kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, täytyisi olla meidän kaikkien viesti se, että sitä ei pidä missään mielessä hyväksyä. Me kaikki tiedämme sen hirveän ja traagisen historian, mitä ihmiskunta on itselleen onnistunut kirjoittamaan näiden asioiden johdosta, ja siksi juuri näinä päivinä ihmettelen kovasti sitä, että tämänkaltaisen vastalause sitten perussuomalaisilta on tähän tulossa.

Mutta haluan siis kiittää edustajia Heinäluoma ja Hassi muun muassa näistä hyvistä puheenvuoroista ja toivon, että yleinen henki täällä eduskunnassa tässä salissa on niiden mukainen.

16.01 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin taisin sanoa, viittasin hallituksen esityksen perusteluihin tältä osin. Itse en pitäisi sitäkään mahdottomana, että tämä arpajaislain toistuva rikkominen on peruste sille, että lupaa ei myönnetä. Samanlaisia sääntöjähän meillä on monessa muussakin asiassa. Taitaa olla jopa niin, että taksilupien saannissa on tilanne, jossa tällainen häiriökäyttäytyminen muodostaa esteen taksiluvan saannille. Järjestysmieskortinkin — onko se vielä järjestysmieskortti [Jukka Gustafsson: On!] — saantiin liittyä aikaisemman toiminnan tarkastelua. Ihmettelen suuresti, jos ei ole niin, etteikö myös näihin tämän tyyppisiin lupiin, joissa jaetaan sellaista asiaa, jota ei voida kellekään antaa, voi kriteeriksi kuulua aikaisemman toiminnan tarkastelu. Silloinhan kysymys on arpajaislain osalta toistuvasta asiasta, joskin paljon mitättömämmästä seikasta kuin tämä kiihottaminen kansanryhmää vastaan, eli en koe, että tässä asiassa tapahtuisi mitään sananvapauden rikkomusta. Tätä sananvapauden harjoitteluahan voi sitten harjoittaa muissakin välineissä kuin tässä mainituilla radioaalloilla.

16.02 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä asiassa olen kyllä edustaja Heinäluoman kanssa siinä mielessä samoilla linjoilla, että on ihan totta, että kyllähän taksiluvan saamiseen liittyy monia sellaisia ehtoja, joita siellä määritellään: ei saa olla syyllistynyt niihin ja

Punkt i protokollet PR 126/2017 rd

niihin rikoksiin. Mutta nythän tässä olemme juuri hyväksymässä sellaista lakiesitystä, jossa hallitus ei alun perinkään esittänyt mitään muita kriteereitä kuin tämän arpajaislain ja kiihottamisen kansanryhmää vastaan perusteeksi luvan myöntämättä jättämiselle. Eli sinne tosiaan jäi, niin kuin avauspuheenvuorossani sanoin, kaikki mahdollinen muu sananvapauteen liittyvä rikostoiminta, kunnianloukkaukset ynnä muut. Sinne jäi kaikki muu rikollisuus, ei niiden perusteella voi lupaa kieltää, jos tämä laki tulee hyväksytyksi. Tämä oli tässä aukkokohta, jonka toin esille aiemmin.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.